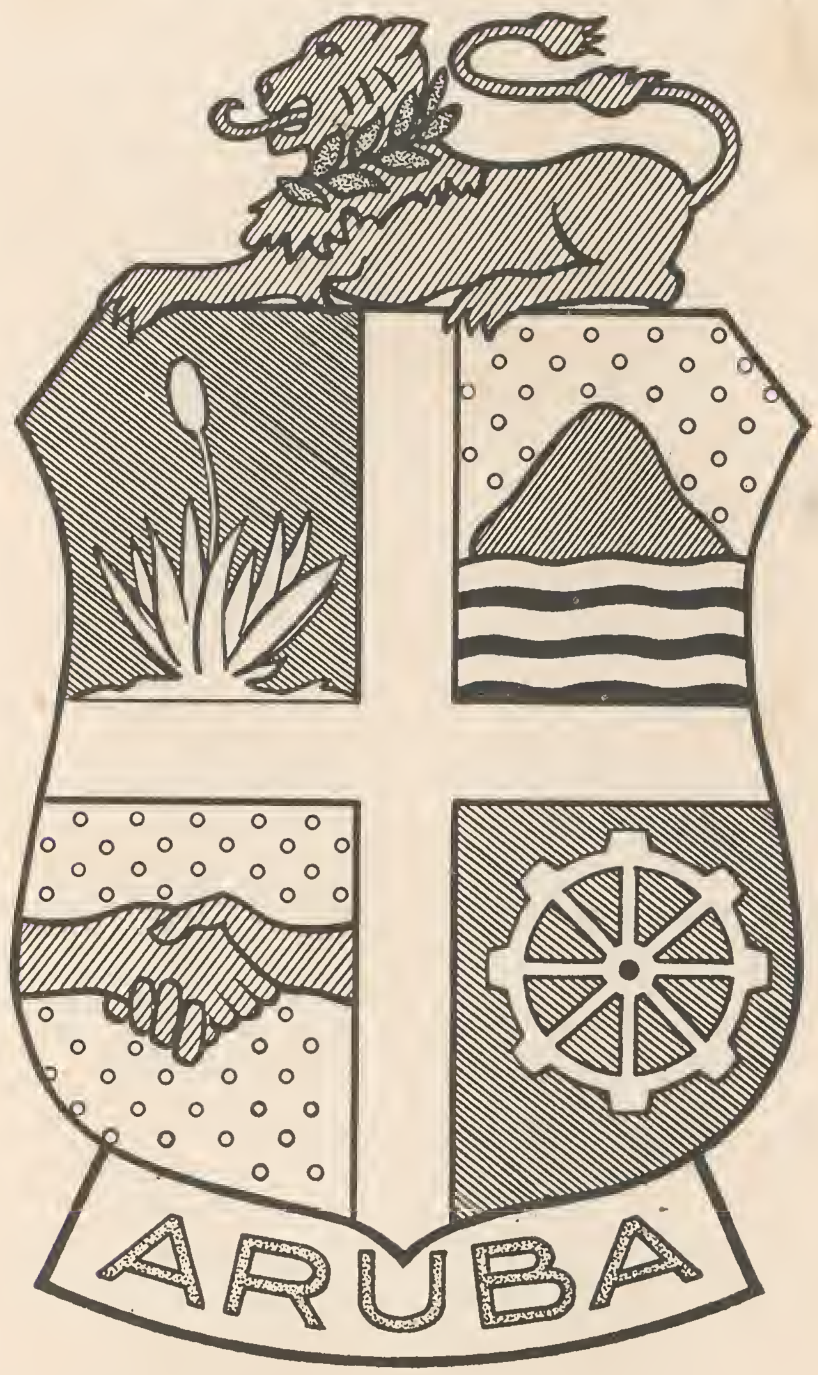
Jaargang 1956 NA 20

Schakels

DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Het eiland Aruba

UITGAVE VAN HET MINISTERIE VAN OVERZEESE RIJKSDELEN
PLEIN 1 . 'S-GRAVENHAGE

INHOUD

F. J. Tromp	Aruba en de Arubanen
Dr. J. Hartog	Het Onderwijs
F. Steenmeijer	Het Cultureel Centrum
M. Gordijn-Mooyboer	Padvinderij
Elisabeth Hartog	Bloemen en planten

Afbeelding frontpagina: het wapen van Aruba

Aruba en de Arubanen

Het is merkwaardig, dat men hier in Nederland, wanneer over de Nederlandse Antillen gesproken wordt, meteen denkt aan het eiland Curaçao.

Dit is naar mijn mening te verklaren niet alleen uit het feit, dat voor de oorlog de Nederlandse Beneden- en Bovenwindse eilanden in de Caraïbische Zee samengevat werden onder de naam kolonie en gebiedsdeel Curaçao, maar bovendien omdat Curaçao sinds eeuwen het belangrijkste eiland is geweest.

Het ligt niet in mijn bedoeling Uw aandacht te vragen voor dit eiland, maar wel voor een ander, dat ook tot de groep eilanden beneden de wind behoort. Dit andere eiland heet Aruba.

Het schijnt, dat de Arubanen zelf deze naam vreemd hebben gevonden, want op verschillende manieren hebben zij geprobeerd hiervoor een uitleg te vinden.

Sommigen van hen beweren, dat de naam Aruba van Spaanse afkomst is. Naar hun mening zouden de Spaanse conquistadores, dit zijn de veroveraars, na hun ontdekking van het eiland in ongeveer 1500, dit bij hun terugkeer hebben beschreven als het eiland waar „oro hubo", dat betekent waar goud was.

Zij werden in deze opvatting gesterkt, toen in het begin van de vorige eeuw op Aruba inderdaad goud werd gevonden. Dit ontketende een echte goldrush, een wedloop naar het goud.

Bij zware regenbuien werd het kostbare metaal, dat in de zandige bodem zat, door de sterk gezwollen „rooien" naar zee meegesleept. Een „rooi" is een woeste stroom, die in de regentijd het overtollige regenwater naar zee stuwt.

Na de regentijd droogden deze rooien weer helemaal op. De hele bevolking ging nu aan de slag met het zoeken naar de goudklompjes, die in de zandige bedding waren blijven liggen. Vele jaren is dit een lucratief bedrijf geweest.

Na die tijd heeft men ook in de heuvels goud ontdekt. Enkele maatschappijen hebben er goudmijnen met wisselvallig succes geëxploiteerd. Thans echter wordt aan deze goudexploitatie niets meer gedaan.

Het valt na deze uiteenzetting toch te betwijfelen of de bewering van het „oro hubo", die veel opgeld doet wel juist is en niet louter op fantasie berust. Immers, indien Aruba werkelijk el dorado was geweest, zouden de in de nieuwe wereld goudzoekende Spanjaarden het eiland zeker niet links hebben laten liggen. Het op zich zelf belangrijke feit, dat op Aruba goud werd gevonden, heeft met de naam van ons eiland naar mijn mening niets uit te staan.

Aruba, de Hooiberg **Foto KLM**

Andere Arubanen zijn echter van oordeel, dat de naam Aruba niet van Spaanse maar van Indiaanse oorsprong is. In het Indiaans zou de naam dan schelpeneiland betekenen. Dit lijkt mij meer op werkelijkheid te berusten dan de afleiding van het Spaanse „oro hubo". Immers, overal op het eiland, waar in vroegere tijden Indiaanse nederzettingen zijn geweest, treft men een grote hoeveelheid schalen van schelpdieren aan. Deze schelpdieren, die veel aan de zuidkust van het eiland worden gevonden, vormden in hoofdzaak het voedsel van de Indianen.

Terloops heb ik reeds over de Indianen gesproken. Van deze Indianen is maar zeer weinig bekend. Zij waren de autochthone bewoners van het eiland. In tegenstelling tot wat velen denken, behoorden de Arubaanse Indianen niet tot de stam van de Caraïben, maar tot die van de Arowaken, een stam die momenteel nog wordt aangetroffen op de kust van het vaste land van Zuid Amerika.

Dat men van de oorspronkelijke bewoners maar weinig weet, zal niemand verwonderen als rekening wordt gehouden met het feit, dat Aruba pas in ± 1500 door de Spanjaarden werd ontdekt.

Hier ligt feitelijk het begin van de ons bekende Arubaanse geschiedenis. Al hetgeen hiervóór gebeurd is, behoort tot de praehistorie, waarnaar men alleen maar kan gissen.

Weliswaar heeft men diverse gebruiksvoorwerpen en urnen uit deze periode gevonden, maar geschreven stukken hebben de Indianen niet achtergelaten, tenzij men de tekens, die men nu nog kan zien op de rotswanden van de grotten, waarin zij gewoond hebben, als een soort schrift zou willen beschouwen.

Onderzoekingen, die de laatste jaren in deze grotten zijn verricht, om deze tekens te ontcijferen, hebben echter niets positiefs omtrent de vroegere bewoners van het eiland aan het licht gebracht.

Tot het begin van de vorige eeuw waren deze Indianen de enige bewoners van het eiland, op enkele Europeanen na. Zij vormden een gesloten huishouding met weinig contact met de buitenwereld. Aruba was in die tijd een vergeten plek, waar weinig te halen was.

In de loop der jaren is wel het een en ander op het eiland veranderd. Stelt men zich Aruba in het begin van deze eeuw eens even voor. Een schraal landbouweilandje met wat veeteelt en visserij, welke aan zijn weinige bewoners, een paar duizend zielen, zelfs geen behoorlijk bestaan kon bieden. Vele Arubanen trokken daarom weg om elders hun brood te verdienen. Ze gingen in Colombia of Cuba op de plantages werken. Maar gehecht als de Arubaan aan zijn geboortegrond is, keerden zij na korte of lange tijd met of zonder fortuin terug. Het was in die jaren een hard bestaan op het eiland, waar honger en gebrek geen onbekenden waren.

Gelukkig is hierin de laatste decennia een belangrijke verbetering gekomen met de vestiging van de olieindustrie.

Men moet niet denken, dat de olie op het eiland zelf wordt gevonden; zij wordt op Aruba alleen maar geraffineerd.

Onlangs werd de ruwe olie nog met laketankers, dat zijn kleine tankschepen met een geringe diepgang, van het meer van Maracaibo in Venezuela naar Aruba gebracht. Ik zei onlangs, omdat dit thans door een verbetering van de outillage in Venezuela o.a. door de aanleg van een pijpleiding naar Punta Cardon, niet meer het geval is. De ruwe olie wordt nu met grote tankschepen naar Aruba vervoerd, met het resultaat, dat de hele vloot van laketankers overbodig is geworden. De raffinaderij, die op een na de grootste van de wereld is, is gevestigd te San Nicolas.

Zij behoort aan de Lago Oil & Transport Co. Ltd, een Amerikaanse dochtermaatschappij van de Standard Oil van New Jersey.

De olie-industrie heeft Aruba welvarend gemaakt.

Voorbij is de tijd, dat de Arubaan elders werk moest gaan zoeken. De maatschappij trok niet alleen alle op het eiland beschikbare arbeidskrachten tot zich,

maar ook die van de omringende gebieden. Deze krachten moesten in korte tijd tot fabrieksarbeiders worden omgeschoold. Uiteraard ging dit in het begin niet zonder moeilijkheden gepaard.

Aruba is door de snelle industrialisatie een dichtbevolkt eiland geworden. Het eiland, dat slechts 30 km lang en 6 à 6,5 km breed is, telt 56000 inwoners, dat is ongeveer 300 per km^2.
Van deze bevolking is iets meer dan de helft niet-Arubaan.

Ofschoon er geen rasechte Indianen meer op het eiland te vinden zijn, hebben zij toch hun stempel op het Arubaanse volk achter gelaten. De Arubaan is zeer trots op zijn Indiaanse afstamming.

De niet-Arubanen zijn verdeeld over ruim 40 nationaliteiten. Een niet onbelangrijke groep vormen de Europese Nederlanders, van wie er over de duizend op Aruba wonen. Zij zijn voornamelijk werkzaam als doktoren, onderwijzers en ambtenaren.

De Arubanen wonen verspreid over het hele eiland; de niet-Arubaan voornamelijk in San Nicolas. Deze stad heeft daarom een cosmopolitisch karakter, waar het Engels meer wordt gesproken dan de landstaal papiamento. San Nicolas met haar 20000 inwoners heeft een snelle ontwikkeling doorgemaakt.

Van een klein vissersdorp is zij binnen een kwart eeuw gegroeid tot industriestad met een van de best geoutilleerde havens van het Westelijk halfrond.

In San Nicolas klopt het hart van de gehele Arubaanse economie. Dit wordt nog eens duidelijk bewezen door de laatst bekende exportcijfers. Deze cijfers over het jaar 1953 tonen aan, dat de export van olieprodukten ruim 700 millioen Ant. guldens (d.i. 1,4 milliard guldens Ned. Crt) bedroeg. In dit zelfde jaar werd aan andere goederen 6,5 millioen Ant. guldens (d.i. 13 millioen guldens Ned. Crt) uitgevoerd.

Aan de hand van deze cijfers blijkt onomstotelijk, dat de hele Arubaanse economie op de olie drijft. Het bestuur van het eiland doet daarom ernstige pogingen om andere welvaartsbronnen voor het eiland op te sporen. Ook zijn plannen in voorbereiding om van het eiland een toeristencentrum te maken. Aruba heeft namelijk mooie stranden, die zeker voor exploitatie in aanmerking komen. Het eiland heeft ook een prettig klimaat, daar de N.O. passaat, welke bijna het gehele jaar door onveranderd van de zee uit waait, de tropische hitte (gemiddeld 30 c) grotendeels te niet doet.

De hoofdstad van Aruba is Oranjestad, een modern stadje met 16000 inwoners, gelegen aan de Paardenbaai. Hier zetelt het eilandsbestuur. Dit bestuur wordt gevormd door een eilandsraad, een bestuurscollege en de gezaghebber. Sinds de invoering van de eilandenregeling, heeft het eiland, wat interne aangelegenheden betreft, een belangrijke mate van autonomie gekregen.

Deze stad is ook de zetel van de handel. Deze handel is vooral wat de import betreft niet onaanzienlijk. Doordat vrijwel alle levensbehoeften moeten worden ingevoerd, zijn de prijzen over het algemeen tamelijk hoog te noemen.

Aruba, haven *Foto KLM*

In tegenstelling tot San Nicolas heeft Oranjestad zijn Arubaans karakter behouden. Met zijn mooie villa-wijken en zijn grote moderne winkels is Oranjestad, in de volksmond Playa genoemd, als woonstad zeer in trek. De huisvesting vormt in Playa ook niet een zodanig probleem als in San Nicolas. In deze stad heerst een nijpend tekort aan behoorlijke woningen. Door de snelle bevolkingstoename, vooral toen de oliemaatschappij bij gebrek aan inheemse arbeidskrachten, deze van elders ging betrekken, rezen hier overal huizen en gebouwen als paddestoelen uit de grond op. Dat hierbij niet altijd met aspecten van stedebouwkundige aard rekening werd gehouden, valt te begrijpen.

Met de hoge lonen is de levensstandaard op het eiland sterk gestegen. Verschillende goederen, die enkele tientallen jaren geleden luxe waren, zijn thans binnen het bereik van velen gekomen. De auto is hiervan een sprekend voorbeeld. Op elke 11 inwoners treft men een auto aan. Mede hierdoor heeft het

Aruba, woonhuizen *Foto KLM*

eiland een goed wegennet. Naar mijn mening zullen er niet veel plaatsen op de wereld zijn, waar op zulk een beperkte oppervlakte, zoveel auto's rondrijden.

Aan het onderwijs wordt op het eiland veel aandacht besteed. Het onderwijs is voornamelijk in handen van de R.K. missie. De Arubanen zijn namelijk voor pl.m. 80 % R.K. Dit onderwijs bestaat uit l.o. en m.u.l.o. Aan begaafde leerlingen, die verder willen studeren, worden door het eilandbestuur studiebeurzen verstrekt. Onlangs zijn voor dit doel meer dan vijftig Arubaanse jongelui hier in Nederland aangekomen. Verder heeft het eiland naast de bedrijfsschool van de oliemaatschappij, een moderne technische school.

Voor de ontwikkeling van het Arubaanse volk, worden op geregelde tijden in alle plaatsen op het eiland culturele films vertoond, terwijl plannen voor diverse volksuniversiteiten in voorbereiding zijn. Oranjestad bezit ook een uitgebreide bibliotheek.

Aan sport wordt op het eiland veel gedaan, vooral de voetbal- en honkbalsport worden enthousiast beoefend. Kort geleden is er een stadion gebouwd, waarin onlangs de wedstrijd werd gespeeld tussen het Nederlandse Bondselftal en de nationale ploeg van Aruba.

Het eiland bezit maar weinig ontspanningsgelegenheden.
Naast enkele societeiten en clubs, is de ontspanningzoekende bevolking op de bioscoop aangewezen. Toneel wordt bijna niet gegeven. Een schouwburg behoort tot de toekomstplannen.

2-10-'54

Onderwijs op het eiland Aruba

De 43 scholen van Aruba tellen samen goed 12.000 leerlingen, en dat is heel wat, want het is ruim 22 % van de totale bevolking van het eiland. Een vijfde deel zit dus op school.

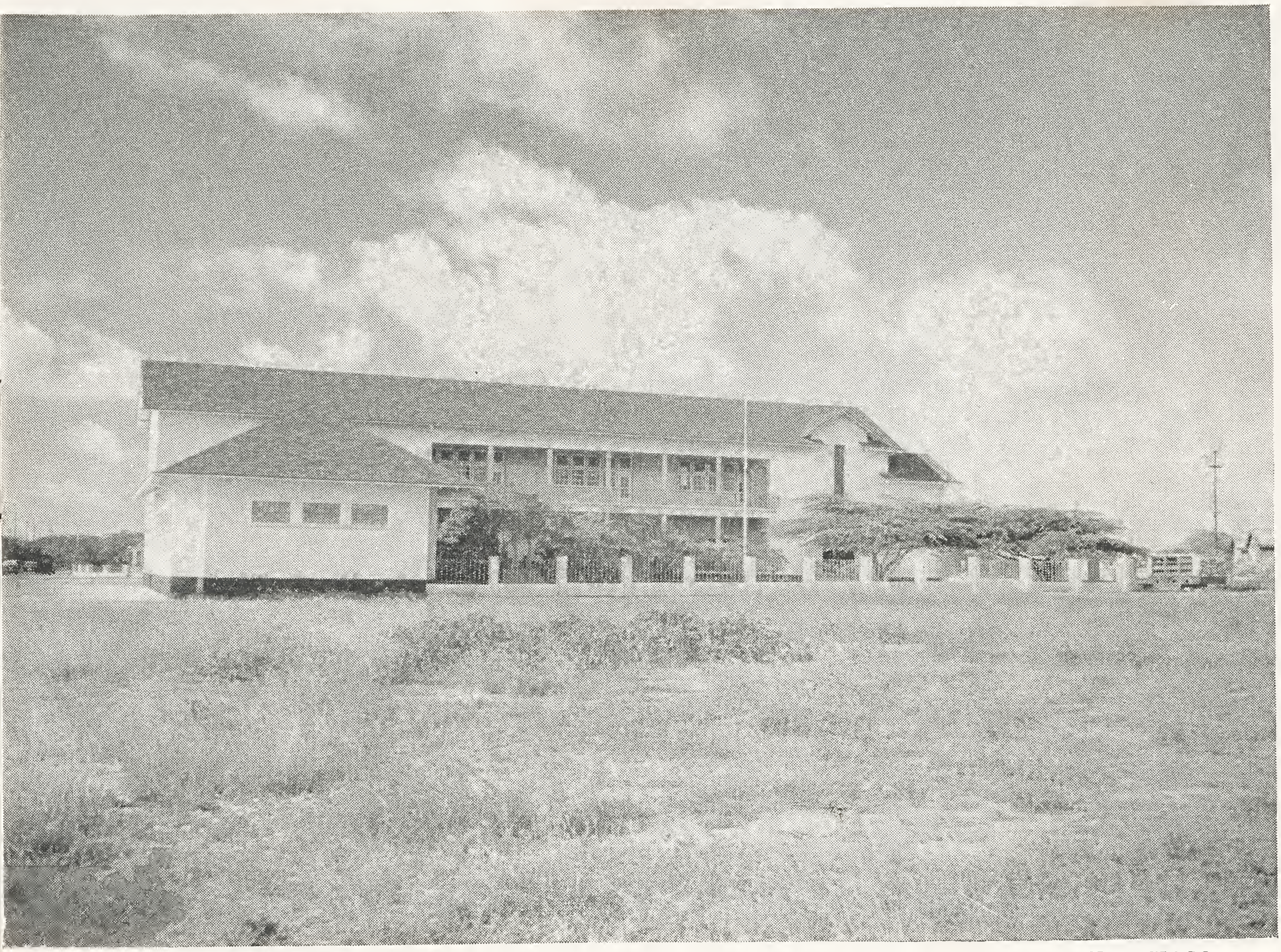
Aruba is ongeveer zo groot als Texel, iets kleiner dan Walcheren en bijna vijfmaal zo groot als het Gooi, om U enig idee te geven waar ik U over spreek. Maar dat op zichzelf kleine eiland levert meer variëteiten op dan een van de gebieden, die ik U noemde. Want op de olieraffinaderij van Abadan aan de Perzische Golf na heeft Aruba de grootste raffinaderij ter wereld en dat betekent, dat er alleen op die fabriek per dag meer dan 100.000 Antilliaanse guldens, dat is 2 ton Nederlandse guldens aan salarissen en lonen wordt betaald — per dag wel te verstaan.

Ik vertel dit alles om U in de sfeer te brengen, die U het onderwijs en zijn problemen zal doen begrijpen. U ziet het: heel wat anders dan Texel of het Gooi.

Maar zo is het niet altijd geweest. Toen het eiland omstreeks 1500 werd ontdekt, woonden er een paar honderd Indianen. 130 jaar is het eiland toen Spaans geweest, daarna Nederlands. Ook dat heeft een stempel op Aruba gedrukt.

Omstreeks 1800 woonden er amper 1000 mensen en 25 jaar geleden waren het er goed 8000. Nu in 1955 zijn het er 56000, dat wil dus zeggen, dat in 25 jaren de bevolking niet in normale proporties is toegenomen. Zij is verzevenvoudigd. Dat kan onmogelijk gevolg zijn van geboorten. Dat is het ook niet. De immigratie is zo sterk, dat er bijna evenveel niet-Arubanen als Arubanen op het eiland wonen. In feite bestaan die 56000 mensen uit meer dan 40 nationaliteiten .Dat brengt zijn problemen mede, vooral als U weet welke groepen daarbij zijn: Surinamers, bewoners van de Britse en Franse eilanden in de Caraïbische Zee, Venezolanen, Columbianen, Amerikanen, waarvan de aantallen honderden, ja duizenden bedragen.

Als Directeur van de Openbare Leeszaal op Aruba tel ik onder de leden van mijn bibliotheek 23 nationaliteiten. Denk U in wat dat aan talenpuzzles geeft. En nu het onderwijs — practisch kan men zeggen, dat het onderwijs hier één grote Berlitz-opleiding is, waar de kinderen op weinigen na van de eerste dag af, onderwijs krijgen in een taal, die ze niet kennen. Een massaal opgezette Ber-

Aruba, Julianaschool *Foto KLM*

litz-methode, die verrassende resultaten oplevert, want in mijn leeszaal constateer ik, dat de hele jongere generatie, van welk een uiteenlopend landaard zij ook is, Nederlandse boeken leest.

Voor het Arubaanse kind is het Nederlands eveneens een vreemde taal. De Arubanen spreken van huis uit het Papiament, zoals U weet, een mengtaal waarin naast veel Spaans-Portugese elementen ook Nederlandse en Engelse woorden voorkomen. Deze taal blijft het kind thuis spreken en die taal spreekt het met zijn vriendjes. Maar op school spreekt het Nederlands en in die taal leert het lezen. Het gevolg is, dat, vooral nu de z.g. globale methode ingang vindt, het Nederlandse woordbeeld zich zo vastzet, dat het kind, eenmaal bijv. 10 jaar, bij de keuze tussen een boek in het Nederlands en het Papiament, het boek in het Nederlands neemt.

Ik vertelde al, dat ongeveer een vijfde deel of 20 % der bevolking op

Gezicht op Oranjestad *Foto KLM*

school zit. Ongeveer 75 tot 80 % der bevolking op Aruba is katholiek, zodat men kan zeggen, dat van de 12.000 schoolkinderen ongeveer 8500 op katholieke bijzondere scholen gaan, ongeveer 3500 op openbare Gouvernementsscholen zijn en enkele tientallen op een protestants-christelijke school. Wat dit laatste betreft, deze school, die tot een type behoort, waar alleen de plattelandsbevolking van gebruik maakt — ik kom daar aanstonds op terug — krijgt binnenkort een ander type naast zich, dat op het Mulo-niveau zal staan. De vertegenwoordigers van diverse protestantse kerken en groepen, waaraan ook de Methodisten (die zelf Engels spreken, maar wier kinderen Nederlands spreken) zullen mededoen, hebben een comité tot oprichting hiervan in het leven geroepen.

De schoolwetgeving loopt parallel met die in Nederland, zodat wanneer een bepaald aantal ouders er om vraagt, op de voet van gelijkstelling een bijzondere school kan worden gesticht, waarvoor de Overheid dan betaalt.

Wat onderwijs betreft, behoeft men op Aruba dus niet te klagen. Van alles is er. Maar zo is het niet altijd geweest. Wij zullen het historisch verloop niet volgen, maar zien nu, dat er op dit ogenblik 390 onderwijzers en onderwijzeressen op Aruba werkzaam zijn.

Men kan veilig zeggen, dat de onderwijzers en onderwijzeressen op Aruba een soortgelijke positie hebben, financieel gesproken, als leraren aan gymnasia of HBS-sen in Nederland.

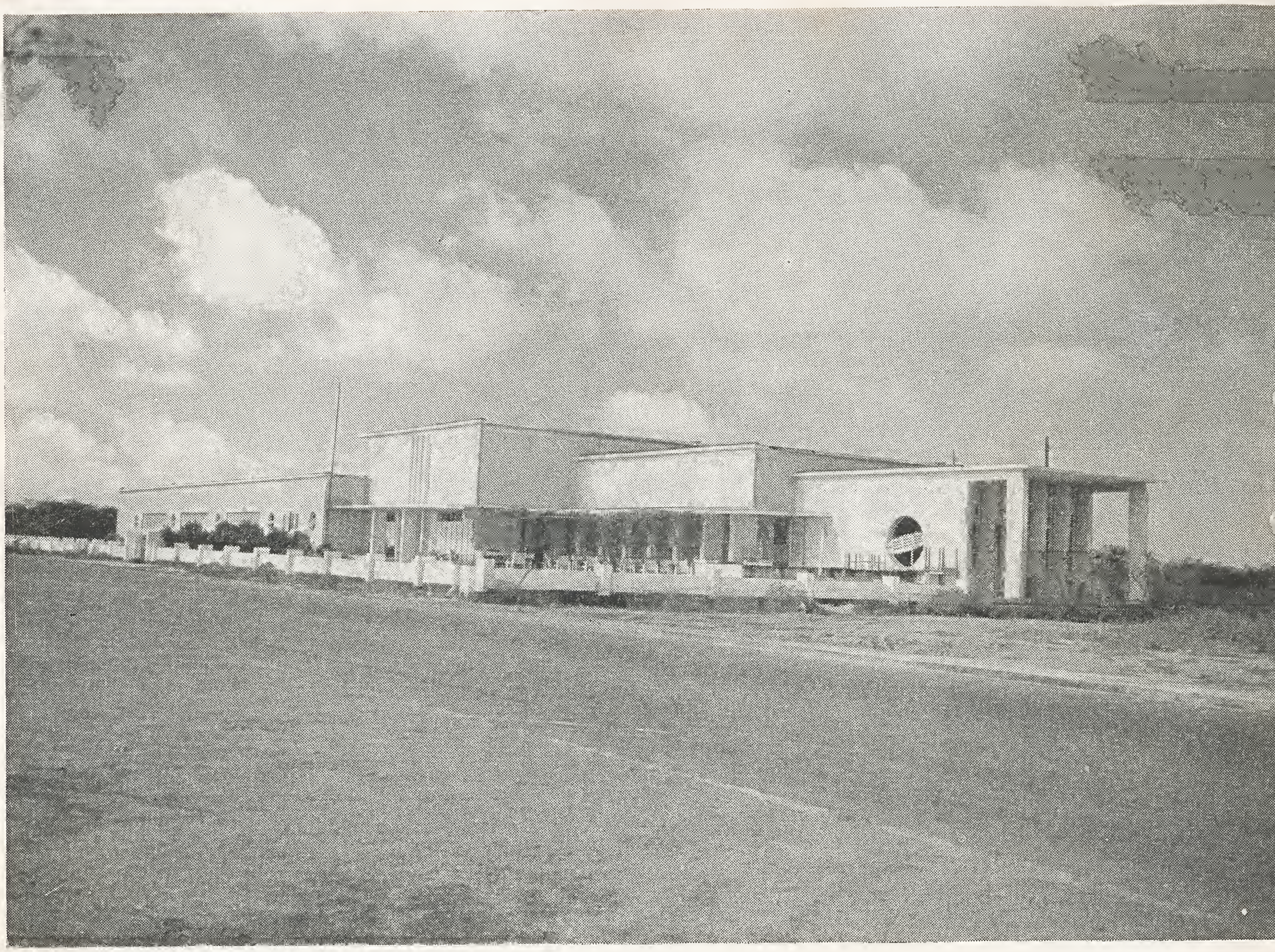
Zijn het dan allemaal Nederlandse onderwijzers op Aruba? Geenszins. Er zijn Nederlanders, Antillianen (Curaçaoenaars, of Arubanen), Surinamers. Vooral Surinamers hebben veel liefde voor het onderwijzersambt. Minder dan de helft der onderwijzers of onderwijzeressen is in de Nederlandse Antillen geboren. Daar de Antilliaanse onderwijskrachten op enkele tientallen na uit meisjes bestaan, die slechts eenvoudige acten hebben behaald (enkele uitzonderingen daargelaten), staan deze Antilliaanse onderwijskrachten vrijwel uitsluitend op de eenvoudiger schooltypen en in de lagere klassen. Een situatie, die dus merkwaardig is, temeer daar er bij die weinige Antillianen maar heel weinig Arubanen zijn, of Arubaansen zou ik eigenlijk moeten zeggen. De kinderen krijgen dus alleen in de eenvoudiger schooltypen van eigen landgenoten les. Ook dit drukt zijn stempel anders dan men in Nederland gewoon is.

De schooltypen! Tussen de stads- en plattelandsscholen op Aruba bestond, evenals op de andere eilanden, een vrij groot verschil. Het hele niveau van het onderwijs was er anders. Thans is het gewoon lager onderwijs met 6 of 7 leerjaren en in de buitendistricten hetzelfde als in de steden. Dit volksonderwijs is geheel kosteloos.

In de steden overheerst de Mulo-school, dat is een schooltype met oorspronkelijk 10 leerjaren, later verdeeld in een 6-jarige onderbouw en een 4-jarige bovenbouw of kopschool. Deze kopscholen zijn thans als afzonderlijke scholen georganiseerd, evenals in Nederland. Op de scholen voor MULO wordt een matig schoolgeld geheven met vrijstelling voor begaafde kinderen van onvermogende ouders.

Wij hebben op Aruba 13 bewaarscholen, 17 lagere scholen, 12 Mulo's en nog een Ambachtsschool. Samen 43 scholen. Verder zijn er scholen van de Lago Oil Company. De Lago is een Amerikaanse onderneming en terwille van haar Amerikaanse employees heeft de Directie op het raffinaderijterrein een complete elementary en een high school naar Amerikaans model ingericht. Een elementary school is de Amerikaanse benaming voor een lagere school; een high school is natuurlijk geen hogeschool, ook al dragen de leerlingen, die de hoogste klas doorlopen hebben, baret en toga als waren het doctores. Het is een soort Mulo. Een goede 400 leerlingen gaan er op die Amerikaanse school, waaraan 21 leerkrachten werken. Deze school telt 12 leerjaren en geeft aansluiting op de colleges in de Verenigde Staten.

De Lago directie onderhoudt bovendien een beroepsschool waar de leerlin-

Aruba, Strandhotel *Foto KLM*

gen in het bijzonder opgeleid worden voor een bepaald beroep in het oliebedrijf.

Enkele jaren geleden heeft het Gouvernement op Aruba een volledige ambachtsschool opgericht — voor een millioen Ant. guldens die momenteel al een 350 leerlingen telt en natuurlijk een veel bredere technische opleiding geeft, door nl. de leerlingen klaar te maken voor een vak in plaats van voor een bepaald onderdeel daarvan, zoals de beroepsschool. Deze neemt geen leerlingen meer aan en loopt dus af. Alles zal dan naar de ambachtsschool gaan.

Aan het talenonderwijs op de Arubaanse scholen wordt veel aandacht besteed. Zoals ik al zeide, is de moedertaal van de kinderen op Aruba het Papiamento. Het onderwijs op Aruba begint echter dadelijk met het Nederlands. Maar Antillianen hebben een bijzondere flair om snel een vreemde taal te leren. Althans te spreken. Iemand onder U, die een Arubaan zou horen spreken, zou hem even goed voor iemand uit een ander deel van Nederland kunnen houden.

Daarnaast wordt een andere cultuurtaal, het Spaans onderwezen, een taal die in de Antillen goed ligt en waarin de vorderingen dus snel gaan. Voeg daarbij nog Engels, dan is het duidelijk, dat wie hier de Mulo achter de rug heeft, een ware polyglot is. Het is een lust in postkantoor of winkel de meisjes aan de gang te horen, hoe ze kriskras door elkaar de ene klant in het Spaans, de volgende in Papiament, of Nederlands en een vierde nog in het Engels te woord staan.

Sinds enige jaren bestaat op Aruba een officieuse middelbare opleiding verbonden aan twee MULO-scholen (kopscholen). Deze omvat alleen het leerstof-programma van de eerste drie leerjaren der H.B.S. met aansluiting op een der Curaçaose of Nederlandse middelbare scholen. Voordien moest men vanaf het eerste leerjaar naar Curaçao of Nederland. En thans geeft men weer aan opleiding in Nederland van het eerste leerjaar af de voorkeur.

Sinds 1953 is de centrale Overheid niet meer belast met de onderwijszorg, doch is deze aan de eilandbesturen opgedragen. Naar Nederlandse trant zouden het dus gemeentezaken zijn met een wethouder, hier op Aruba een gedeputeerde, voor onderwijs. Het Arubaanse eilandbestuur heeft nu besloten, liever dan grote sommen in middelbaar onderwijs op het eiland zelf te steken, op ruime schaal financiële hulp te verlenen aan ouders, die hun kinderen in Nederland of elders in het buitenland op middelbare scholen willen doen en dit niet kunnen bekostigen.

Het gevolg is, dat er elk jaar een groot aantal Arubaanse jongelui naar Nederland komen. Van de plm. 500 jonge Antillianen in Nederland — een kwart daarvan als student, de rest in opleiding op kweekscholen enz. — zijn er ongeveer 150 van het eiland Aruba.

8-11-'54

Het „Cultureel Centrum Aruba"

De naam „Cultureel Centrum Aruba" zal U wellicht vreemd in de oren klinken. Over het eiland Aruba zult u meer gehoord hebben: het is een der Benedenwindse Eilanden behorende tot de Nederlandse Antillen en het is slechts zo groot als het eiland Texel. Maar dat is dan ook de enige overeenkomst, wanneer U de duinen langs gedeelten van Aruba's Noordkust buiten beschouwing laat.

Aruba ligt binnen de keerkringen, het is er warm, hoewel de constant waaiende N.O.-passaat het klimaat zeer dragelijk maakt. Het regent er weinig, vrijwel de hele dag schijnt de zon. Er wonen ruim 56.000 mensen, verdeeld over ruim 40 nationaliteiten, er rijden een 6000 automobielen rond over goede asphaltwegen en al deze bedrijvigheid vindt zijn oorsprong in één grote olie-raffinaderij: de Lago Oil & Transport Company Ltd, gevestigd te St. Nicolaas, een stadje nabij de Zuid-Oostpunt van het eiland.

Aan de andere zijde, ongeveer 20 km verder naar het Noord-Westen ligt de hoofdstad Oranjestad, een vriendelijke plaats met een 20.000 inwoners, woonplaats van de notabelen en meeste handelaren, zetel van de Eilandenregering en centrum van het culturele leven, waarover U zo dadelijk meer zult horen.

Hier werd op 23 december 1949 opgericht de Stichting „Cultureel Centrum Aruba" op initiatief van de Stichting voor de Culturele Samenwerking tussen Nederland, Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen, kortweg genaamd de Sticusa.

Culturele activiteit was er op Aruba reeds voordien, vroeger door het Algemeen Nederlands Verbond, sedert 1946 vooral door de Arubaanse Kunstkring en door de Vereniging „Suriname" en de „Sociedad Bolivariana", welke laatste vooral ingesteld was op de Spaanse cultuur. De genoemde 4 organisaties vormen de pijlers van het Cultureel Centrum Aruba, afgekort C.C.A., dat aanvankelijk bestemd was een soort overkoepeling te vormen, zonder dus bestaande activiteiten te doorkruisen. Door voorzichtig aftasten van de culturele mogelijkheden op het eiland zijn door het C.C.A. allengs een aantal afdelingen opgericht, die ieder een bepaald cultureel terrein bestrijken en die zonodig met elkaar samenwerken.

Alvorens iets te vertellen over elk dezer afdelingen (het zijn er momenteel 8), zal het gewenst zijn eerst de organisatie van het C. C. A. zelf onder de loupe te nemen. En dan moet vooropgesteld worden, dat al het culturele werk op Aruba verzet wordt door personen, die dagelijks een dagtaak in het een of andere bedrijf, op school als onderwijzer of bij het Gouvernement te vervullen hebben. Het bestuur van het C.C.A. bestaat uit 20 leden, hiervan vormen de voorzitter, 1e secretaris en de 1e penningmeester het dagelijks bestuur. Omdat het veelal dezelfde personen zijn, die bereid zijn een functie in het bestuur van een culturele vereniging te bekleden, werd alles zoveel mogelijk gedecentraliseerd, zodat elke afdeling een eigen volledig-bestuur heeft, waarvan één lid tevens zitting heeft in het bestuur van het C.C.A. Het hoofdbestuur vergadert slechts 3 à 4 maal per jaar, het bespreekt dan de algemene gang van zaken en hoort van de afdelingsvertegenwoordigers de wensen en klachten van elke afdeling. Jaarlijks stelt iedere afdeling een begroting op voor het komende boekjaar en dient deze in bij de penningmeester van het hoofdbestuur. Evenzo gebeurt met de jaarverslagen van de respectievelijke secretarissen. De accountant van het C.C.A. stelt uit de ontvangen gegevens voorts een financieel verslag samen, waaruit de verantwoording van de verstrekte subsidies blijkt, terwijl de 1e secretaris van het C.C.A. zorgt voor het jaarverslag, waarin alle activiteiten de revue passeren.

Op deze wijze kan elke afdeling zo vrij mogelijk werken. Elk jaar wordt voor ieder de subsidie vastgesteld naar aanleiding van het van de Sticusa ontvangen totale subsidiebedrag voor het C.C.A. Lezingen, concerten, tentoonstellingen enz. worden door de betreffende afdeling zelf georganiseerd binnen het kader van hun werkzaamheid.

Nederland steunt via de Sticusa het C.C.A. jaarlijks met een bedrag in geld, verder zendt de Sticusa boeken, films, gramofoonplaten, muziekinstrumenten en andere benodigdheden, terwijl door het uitzenden van cultuurdragers verschillende facetten van het Hollandse culturele leven hier op de voorgrond treden.

Het C.C.A. is met de lotgevallen van haar afdelingen nauw verbonden, aan de andere kant is zij voor een goed deel aangewezen op financiele steun van de Sticusa.

Als oudste afdeling van het C.C.A. moet genoemd worden de Arubaanse Filmliga. De afdeling organiseert in samenwerking met de plaatselijke bioscoopexploitant filmvoorstellingen van Europese films, die anders nimmer op Aruba vertoond zouden worden. Het betreft hier de beste voortbrengselen van de Europese filmindustrie, zowel op normaal- als op smalfilm. De Filmliga werft zelfstandig betalende leden en zij voorziet in een behoefte, daar de plaatselijke theaters bijna uitsluitend produkten van de Amerikaanse filmindustrie brengen. Ze heeft mede bemiddeling verleend bij het op Aruba brengen van het Nederlandse Polygoonnieuws, waarvan de vertoning door de Sticusa aan de op Aruba gevestigde bioscoopexploitant is aangeboden.

Hooiberg en Seroe Bientoe op Aruba

De tweede en grootste afdeling is de Arubaanse Muziekschool. Deze werd in 1951 gestart bij de komst van de Heer A. Louis Born, gediplomeerd piano- en theorieleraar, die sedert als directeur der Muziekschool optreedt en een groot aandeel heeft in de hoge vlucht, die de school in de 4 jaren van haar bestaan genomen heeft. Aanvankelijk alleen in Oranjestad begonnen, werkt de muziekschool thans ook in de dorpen Noord en Santa Cruz, te St. Nicolaas en in de Lago Colony. Van belang is hierbij vooral het contact met de Arubaanse bevolking. Vele Arubaanse kinderen krijgen muzieklessen, waarbij vooral piano en guitaar favoriet zijn. Doch ook Nederlandse, Surinaamse en Engels sprekende kinderen en volwassenen nemen lessen.

Telkenjare in april of mei worden examens afgenomen gevolgd door leerlinguitvoeringen. Daarbij treden blank en bruin voor het voetlicht, oudere en familieleden komen luisteren en aan het einde worden door de President van de

Raad van Toezicht der school de rapporten en diploma's uitgereikt. Sedert 1953 is de Muziekschool een zelfstandige stichting met een Raad van Toezicht en een bestuur en gevestigd te Oranjestad.

In de buitendistricten biedt deze Muziekschool een kostelijke kans op culturele opbouw. Er zijn echter hoge kosten aan verbonden, daar vele leerlingen een hele of gedeeltelijke studiebeurs krijgen, die door de school betaald wordt. Deze studiebeurzen belopen het grootste deel der lesgelden. Tegenover jeugdverwildering en vervlakking der moderne cultuur vormen de kernen van leerlingen over het gehele eiland belangrijke bolwerken. Een liefhebberij voor het gehele leven en een wijze ontspanning, die steeds gewaardeerd wordt staan als morele winst tegenover de financiële offers van de Sticusa, het Eilandbestuur en de Lago. Voor het eerst gaf het Eilandsbestuur in 1954 een subsidie, voorts steunt de Sticusa via het C.C.A. met een subsidie en zendt zij instrumenten, boeken e.d. en telt de school een aantal donateurs, waarvan de Lago wel de belangrijkste is.

De Arubaanse Muziekschool is enig op de Nederlandse Antillen. Aan deze instelling zijn momenteel 8 leraren en leraressen verbonden, die les geven in de vakken piano, viool, blokfluit, guitaar, orgel, blaasinstrumenten, koorzang en theorie.

De derde afdeling is de rhytmische dansschool onder de enthousiaste leiding van Mejuffrouw Els Athmer. Zij had eind 1954 161 leerlingen en op uitvoeringen bleek dat de culturele prestaties van deze jonge meisjes op hoog niveau stonden.

Dan volgt de Volks-Universiteit, opgericht in 1953. Het bestuur bestaat uit onderwijzers, het organiseert lezingen over de meest uiteenlopende onderwerpen en cursussen, terwijl bovendien voor de radio boekbesprekingen en lezingen worden gehouden. Bezoekers aan Aruba, die geacht worden iets interessants te kunnen vertellen, worden verzocht een spreekbeurt te vervullen. Een verblijdend verschijnsel is het toenemen van de belangstelling door Arubanen. Vele lezingen verheugden zich in een gehoor, dat voor rond 20 % uit landskinderen bestond. De propaganda onder de schoolgaande jeugd, meer speciaal in de hoogste klassen der MULO-scholen en de H.B.S. mist zijn doel niet. In 1954 spraken o.m. voor de Volks-Universiteit uit Nederland Prof. Ozinga, Don en Lys Vermeire, Mr Jaap Kunst en Lodewijk Prins. Ook sprekers uit de Arubaanse gemeenschap werden uitgenodigd.

No. 5 is de Arubaanse Kunstkring, die een geheel zelfstandige vereniging is, welke zich om organisatorische redenen bij het C.C.A. heeft aangesloten en haar medewerking verleent bij het optreden van Nederlandse kunstenaars, die door de Sticusa naar de Nederlandse Antillen uitgezonden worden. Het vorige jaar was dit het Marionettentheater van Don en Lys Vermeire, die totaal 19 voorstellingen op Aruba gaven in de Nederlandse, Papiamentse en Engelse taal met zeer groot succes, vooral ook bij de bevolking. Op eigen risico organiseert de Kunstkring concerten van buitenlandse musici, soms ook een balletavond, wanneer een balletgroep op een tournee van Noord- naar Zuid-Amerika in de buurt komt.

Vervolgens de Amateurtoneelgroep Aruba, die gewoonlijk elk jaar twee stukken voor het voetlicht brengt. Momenteel werkt op Aruba de regisseur Henk van Ulsen, zowel met de groep van het C.C.A. alsook met andere op het eiland bestaande toneelverenigingen.

De 7e en 8e afdeling van het C.C.A. zijn het jongst en pas in 1955 gestart. Het zijn een Kunstnijverheidsgroep, die zal trachten nationale kunstnijverheid te stimuleren en huisvlijt te bevorderen en de Aruba Camera Club, die beroeps- en amateurfotografen in zich verenigt.

Het C.C.A. heeft voorts een commissie, die tracht de stichting van een Arubaans Museum te bewerkstelligen.

In een eigen orgaan, dat de naam „Cultura" draagt, wordt maandelijks nieuws van de afdelingen aan het publiek medegedeeld. „Cultura" wordt gratis verspreid in een oplage van 800 exemplaren en bevat verder artikelen van allerlei aard. Het is gebleken dat het maandblad overal met genoegen gelezen wordt. Diverse nummers gaan geregeld naar Curaçao en naar het buitenland.

Via een der plaatselijke zenders verzorgt de radioafdeling van het C.C.A. twee uren per week een cultureel programma. Lezingen, voordrachten, boekbesprekingen, interviews, klassieke en populaire muziek wisselen elkaar af en het blijkt, dat deze wekelijkse programma's een welkome afwisseling brengen, temeer daar er in het kader van commerciële uitzonderingen, die in deze landen de hoofdschotel van het dagelijkse zendprogramma vormen, geen tijd beschikbaar is voor specifiek culturele uitzendingen.

Ik hoop U een indruk gegeven te hebben van het culturele werk, dat het C.C.A. op Aruba verricht. Hoewel bijna uitsluitend bij het gesproken woord gebruik wordt gemaakt van de Nederlandse taal, ligt het in de bedoeling in de toekomst ook lezingen e.d. in de Papiamentse en Engelse talen te houden en het contact met de bevolking en met de Engels sprekenden intensiever te maken. Vooral de Volks-Universiteit en de radio kunnen hier goed werk verrichten.

Het C.C.A. heeft juist haar eerste lustrum gevierd. Ze heeft zich in deze 5 jaren een vaste plaats verworven in de Arubaanse gemeenschap. Wil zij zich blijven handhaven, dan is voortdurende samenwerking noodzakelijk, niet alleen tussen haar afdelingen, maar in het bijzonder ook met Nederland. Aruba en Nederland tezamen verrichten hier een schone taak.

14-6-'55

Padvinderij op Aruba

Wie zich een beeld wil vormen van de padvinderij op Aruba, doet er goed aan te bedenken, dat op dit eiland bijna vijftig nationaliteiten wonen. Het ligt dan ook voor de hand, dat dit ook te merken is aan een jeugdbeweging, die als geen andere zo sterk internationaal gericht is als de Padvinderij.

Het ideaal immers van Baden Powell is geweest een spel te bieden aan de jeugd voor alle landen zonder onderscheid van ras, kleur of stand. En dat hij hierin geslaagd is, ondervindt men op Aruba. Er zijn hier onderafdelingen van de Nederlandse Padvinders vereniging, het Nederlands Padvindstersgilde, de R.K. Verkenners, the Girl Scouts of America en the American Boy Scouts, terwijl het maar enkele jaren geleden is dat de onderafdelingen van de British Boy Scouts en Girl Guides werden opgeheven.

Vanzelfsprekend hebben deze organisaties contact met elkaar en zo werd de wenselijkheid gezien van het vormen van een overkoepelend en coördinerend lichaam om naar buiten zoveel mogelijk als eenheid op te treden. Zodoende kwam men tot het oprichten van „the Aruba Scouts Council" een orgaan dat door het eilandsbestuur werd erkend. Hierin hebben zitting een hoofdfunctionaris van elke vereniging en worden door hen o.a. activiteiten voor en door de leiders en leidsters belegd, onderling adviezen verstrekt en ook gezamenlijk optreden naar buiten geregeld, zoals o.a. een jaarlijkse wandelmars op Koninginnedag en onlangs de medewerking bij het bezoek van Hare Majesteit Koningin Juliana en Prins Bernhard. Het voorzitterschap wisselt ieder verenigingsjaar automatisch. Deze gang van zaken heeft niet nagelaten kleur in de activiteiten te brengen.

De meeste uniformen zijn gelijk aan die van de organisaties in Europa en U.S.A. en het is dan ook een aardig gezicht deze verscheidenheid eens bij elkaar te zien, zoals bijv. op 30 april Koninginnedag. De Amerikaanse welpen in hun marineblauwe pakjes en de Arubaanse in het bekende Nederlandse welpenuniform. Ook bij de meisjes is er verschil. De Amerikaanse Padvindsters in het groen en de onze in khaki. De kabouters van beide bewegingen zijn in bruin uitgedost, zoals dat goede aardmannetjes betaamt.

Totaal zijn ongeveer 800 kinderen bij de Padvinderij aangesloten, waarvan de Amerikaanse organisaties samen er een kleine 300 hebben. Merkwaardig, dat dit ledental sinds 1950 praktisch gelijk is gebleven! Het zou interessant zijn te

Landschap op Aruba

weten te komen, wat daarvan de reden is. Voor het Amerikaanse contingent is dit niet zo moeilijk om na te gaan, omdat deze kinderen allen deel uitmaken van de alhier gevestigde woongemeenschap van de „foreign staff employees" van de Lago Oil & Transport Co., (een dochtermaatschappij van Standard Oil of New Jersey). Deze staf is tot voor kort vrijwel stationair gebleven en men mag aannemen dat dit uitkomt in hun P.V. ledental.

De andere afdelingen hebben de slechte groei m.i. enkel hieraan te wijten, dat veel te weinig volwassenen zich willen geven aan de leiderstaak. Nu is dit over de gehele wereld een euvel, vooral waar het hier gaat om het vervullen van een niet gehonoreerde taak. Toch is er op Aruba ook nog een andere factor, die tot dit tekort bijdraagt n.l. de onbekendheid met het Padvindersspel in de jaren vóór de laatste wereldoorlog. In die jaren hadden de Arubaanse jongeren, die in aanmerking zouden kunnen komen voor leidende functies in de beweging

op een enkele na, geen begrip van of ervaring in dit werk. De Nederlandse organisaties waren ook al niet speciaal ingesteld op de noden en behoeften van dit eiland. Bovendien werkte het postverkeer veel langzamer en zo Padvinderde men kwijnend voort.

Na de oorlog kwam er opeens, mede door het enthousiasme van hen, die na de bevrijding werden uitgezonden en ook door bezoekers van de nationale organisaties, meer leven in de brouwerij. Zo weet ik b.v. uit eigen ervaring, dat het N.P.G. hier in 1946 een eigen afdeling kreeg door het bezoek van Mevrouw v. d. Bosch, een leidster uit Nederland, iets waartoe we in 1939 al pogingen hadden aangewend.

U zult zeggen, is er nu dan wèl leiding? Zeker, méér dan voor 1946. Dat hebben we mede te danken aan het verworven aanzien van de Padvinderij op Aruba en niet in het minst aan de omstandigheid, dat met de grote veranderingen, die er op dit eiland sociaal en politiek plaats hebben, er zich ook bij de Arubaanse meisjes een evolutie voltrekt. Langzamerhand mogen meisjes zonder chaperonnen naar een avondcursus komen, velen leren chaufferen waardoor ze niet meer afhankelijk zijn van vader of broer wat vervoer betreft. Want U moet niet vergeten dat de wooncentra op Aruba nogal uit elkaar liggen en fietsen is er vanwege de hard doorstaande wind, niet altijd mogelijk. Steeds meer meisjes beginnen aan een studie en zodoende komen wij ook meer aan bod. Toch zijn er maar weinigen, die zich kunnen inleven in de geest van het P.V.-spel. Want dat vraagt wel een heel andere instelling, dan de atmosfeer van mooie jurken en dans.

Vanzelf is het te begrijpen, dat het klimaat en de bodemgesteldheid van het eiland niet meewerken om het spel te spelen zoals het in de Nederlandse handboeken wordt aangegeven. Baden Powell heeft daarin wel prachtig voorzien door de toevoeging „het spel te spelen aangepast aan land en volksaard" maar die aanpassing vraagt fantasie en creatief vermogen. Een klein voorbeeld om dit te demonstreren is hier wel op zijn plaats.

U weet misschien, dat één van de vaardigheden, die aan de P.V.'s wordt geleerd is, het maken van sjorringen, waarmee men allerlei gebruiksvoorwerpen met behulp van touw en hout in elkaar kan zetten. Toen nu een hopman uit Nederland enige jaren geleden hier op bezoek was en een cursus voor leiders had gegeven, wilde hij deze besluiten met een kamp. Hij ging dus het eiland over om een geschikte plaats hiervoor uit te zoeken, vanzelf een plaats met bomen om als pioniershout te gebruiken. Hij kwam echter tot de conclusie, dat het zonde was om van de weinige bomen, die we hier hebben, takken te kappen en veel geschikt dood hout levert dit ook niet op. Vandaar dat hij uitriep: „Hier zou je weer moeten proberen te leven als in het stenen tijdperk, want stenen en rotsen hebben jullie genoeg!!!"

Het aanpassen aan de volksaard is ook niet zo eenvoudig, als U weet dat er eigenlijk drie bevolkingsgroepen zijn, nl. die, waarin het Europese, het Indiaanse en het Neger-element het meest spreekt. Niet dat deze gescheiden in onze P.V.-groepen voorkomen, maar toch drukt een bepaalde meerderheid zijn stempel op een groep.

Ik heb met het voorgaande geprobeerd U een beeld te geven van de Padvinderij op Aruba. Dat dit niet volledig is, realiseer ik mij ten volle. Wel hoop ik, U een indruk te hebben gegeven van het bestaan van een groep mensen, die, geleid door idealen van vrede en vriendschap, de jeugd van dit eiland willen meehelpen zich te vormen tot nuttige en zelfstandige leden van de samenleving.

22-2-'56

Bloemen op Aruba

Er zijn twee uitstekende boeken verschenen over de bloemen- en plantengroei op de Nederlandse Antillen en deze brachten mij op het idee U eens iets te vertellen over de bloemen op Aruba.

Want wat behoort meer bij een goede huisvrouw en een gezellig huis dan een vrolijk bouquetje op tafel of een mooie plant, die een beetje saaie hoek van de warandah tot een rustplekje voor de ogen maakt. En bovendien is het een mooie gelegenheid het bekende praatje, dat wij hier op Aruba op een kale rots wonen met hier en daar een sprietje groen voor de zoveelste maal te bestrijden.

Het is jammer, maar sommigen, die jarenlang op onze eilanden woonden, doen aan het verspreiden van deze onjuiste verhalen mee, omdat ze het land, waar ze werkten niet eens kennen. Er nooit eens een wandeling maakten. Hadden zij dat *wel* gedaan dan zouden ze U precies hetzelfde vertellen als ik U nu doe. Een dame hier sprak er eens haar verwondering over uit, dat mijn man voor de radio gezegd had, dat wij samen van een wandeling terugkomende, een grote zak bij ons hadden met wel honderd magdalena's er in. Zij geloofde dat niet. En tóch was het waar. Wij hadden ze geplukt op een plek buiten de stad, waar wij een veld vonden met deze bloempjes zo ver als het oog reikte. Maar dan moet je ook de moeite nemen te voet te gaan en niet in een auto. Zulk soort plekjes zijn alleen wandelend te bereiken en niet met de wagen. U kunt mij dus gerust geloven als ik U vertel, welke soorten bloemen hier allemaal te vinden zijn.

Om U een beetje thuis te brengen wil ik beginnen met te vertellen dat vele planten en bloemen, die bij U groeien het ook hier bij ons in de tropen doen. Alleen kost het je oneindig veel meer moeite en zorg om ze in dit droge klimaat mooi te houden. Maar geef ze veel water en bescherm ze tegen de altijd gierende passaatwind, dan lukt het best.

Afrikanen, petunia's, goudsbloemen en cinia's groeien hier b.v. uitstekend en bij goede verzorging zelfs overvloedig met prachtige grote bloemen; ook Oost-Indische kers wil hier groeien en ik weet zelfs van een dame die uit Holland een kamerdennetje mee bracht en het voor de grap in haar tuin zette. Het dennetje heeft het in zijn vreemde omgeving naar de zin en is al tot een heel boompje uitgegroeid, maar dat dan ook dank zij emmers water. Ik wil u wel verklappen dat

deze dame zeer gefortuneerd is en elke maand 250 gulden Curaçaos courant alleen aan water voor haar tuin besteedt. Dat is dus in Hollands geld *f* 500,— per maand.

En nu zijn wij meteen aan een belangrijk punt; met bevloeiïng bereikt men vrijwel alles, de grond is goed. Maar de vijanden van onze bloemen zijn de enorme droogte en wat nog erger is, de wind. De droogte kun je tenminste verhelpen door water te geven — ieder volgens zijn eigen beurs dan — maar aan de wind, die altijd maar weer uit dezelfde richting waait, dag in dag uit, en planten en bomen daardoor in één richting doet groeien, zodat ze kromgebogen en zijwaarts afbuigen inplaats van omhoog te groeien, *daar* doe je niet veel aan. Deze wind is zo hevig dat zij de bladeren verschroeit.

Ga je dus een tuin aanleggen en planten zaaien, dan begin je eerst de windvrije hoeken op te zoeken om daar dan naar hartelust je fantasie haar vrije loop te geven. Want heb je er de zorg en de moeite voor over, dan kun je werkelijk een juweeltje van een tuin hebben. De groei van de planten hier is weelderig en de kleuren zó afwisselend en zó mooi, dat het tot een symphonie van tinten wordt, die sprookjesachtig aandoet.

Wat is er mooier dan een veld vol anglo's, het bloempje zachtgeel de blaadjes donkergroen van kleur. Het bladgroen spreidt zich dicht over de grond uit en daarop wiegen dan de tere bloemkelkjes. Zij doen denken aan de boterbloem in Holland maar dan iets kleiner. Maar ze doen ook denken aan fijne met goudbrocaat overtrokken stoeltjes uit de tijd van Louis XV, juist als deze meubeltjes goud-oplichtend tegen een achtergrond van olijfgroen damast.

En de witte lelie. De bloem lijkt uit lange blanke en smalle veertjes te bestaan en na zonsondergang begint ze heerlijk te geuren. Een fijne vanille-geur.

En de karawara spanjò, die tot een hele boom uitgroeit. De bloemen zijn diep oranje van kleur. En de karawara di mondi met witte geurige bloemen.

De bougainvillia in paars en vlammend rood. De cayena's zijn heesters met fraaie bloemen in de meest uiteenlopende kleuren. Rood, wit, hard-rose, zacht rose, zalmkleurig en er zijn er als een theeroos met een donkerbruin hart. De kroonbladen van deze bloemen liggen gedeeltelijk over elkaar zodat ze aan een roos doen denken. Er zijn enkele en dubbele cayena's. De dubbele hebben veel meer kroonbladen.

En laat ik de zich om alles slingerende en klimmende bellisima of bruidstraan niet vergeten. De bloempjes doen een beetje denken aan Uw lelietjes van dalen en de kleur is zacht-rose of wit. Ook de heester „kelki geel" of „heel", zoals ze hier zeggen, omdat ze de g niet of moeilijk kunnen uitspreken, groeit uit tot een boom. De bloem is lichtgeel en heeft de vorm van een kelkje. Dan nog de oleander met hard- en zachtrose of witte bloemtrossen, die verrukkelijk ruiken. En de Franse bloem. Trossen van roomkleurige bloemen in de vorm van een ster met een zachtgeel hart. Ook deze verspreiden een fijne geur, de bladeren van de plant zijn lang en smal.

Asystasia gangetica (Primrose)

Bougainvillea sp.

Hibiscus rosa-sinensis (Cayena)

Plumeria rubra (Oleander)

Een heel sterk geurende bloem is de jasmin. De bloem is anders dan in Nederland, zij is als een kleine witte stokroos, ook de bladeren van de plant verschillen.

Al deze bloemen ruiken het sterkst nà zonsondergang, als de lucht wat vochtiger wordt, zij vullen de avondlucht met haar bedwelmende geuren en maken de tropennachten tot wat ze zijn. Onvergetelijk en enig onder alle nachten elders in de wereld. Wie éénmaal de tropennacht heeft meegemaakt, vergeet die nooit weer en zal er waar ter wereld hij ook verblijft altijd heimwee naar blijven houden. De charme en het mysterieuse van een nacht in de tropen *is* en *blijft* iets goddelijks moois. Het zachte zilveren schijnsel van de maan op de zee, het bladergeruis van een palmboom, de stille roep van een enkele vogel en de zware geur der bloemen, dàt zijn dingen die alleen de *tropen* maar schenken.

Zeker zijn ook nog het vermelden waard de buttercup, dat is een grote gele kelk met de geur en de kleur van uw narcissen en de eeuwig dankbare en vriendelijke magdalena.

Dit laatste is een bloempje, dat tegen alle verdrukking in groeit en is zachtlila of wit van kleur. Er zijn ook witte met een rood hartje.

Wie een echt voorjaarsbouquetje wil maken kan dat heel goed bereiken door zachtlila magdalena's te combineren met de zachtgele buttercup.

Wilt U het echt helemaal volmaakt? Dan gaat U naar de bloemist, die Europese bloemen en planten verkoopt. Ze worden per vliegtuig aangevoerd. Daar kunt U als U geld te veel hebt, enkele kleine takjes katjes kopen voor vijf Nederlandse guldens. Ziet U dat is óók tropen, maar *dit* ruikt naar peper. Had ik het vroeger maar geweten toen ik nog in Holland woonde. Ik had beslist een export van katjes opgezet. Bossen plukte ik met mijn Vader die altijd de beste plekjes wist, waar anderen niet kwamen.

Maar het zijn niet alleen de bloemen die kleur brengen in onze tuinen op Aruba. Een heel vrolijke en mooie noot daarin zijn ook de crotons. Dat zijn heesters met prachtige bontgekleurde bladeren, die als bloemen op zich zelf zijn. Plant ze in een hoek in je tuin of maak er een felgetinte heg van langs je huis.
Het is een feest voor het oog.
Er zijn er met rode blaren, groene blaren met rode nerven, heel donkergroene blaren met bruine nerven en bruine getande randen. Lichtgroene met gouden stippen als overstoven met goudpoeder.
En bladeren met een kleur van het zuiverste goud, zo juichend en feestelijk als de bomen bij U in herfsttooi.

Al deze tinten hebben wij het ganse jaar, want alles blijft hier bloeien. De bloempjes en bladen vallen wel is waar af, maar ze worden dadelijk vervangen door nieuwe.

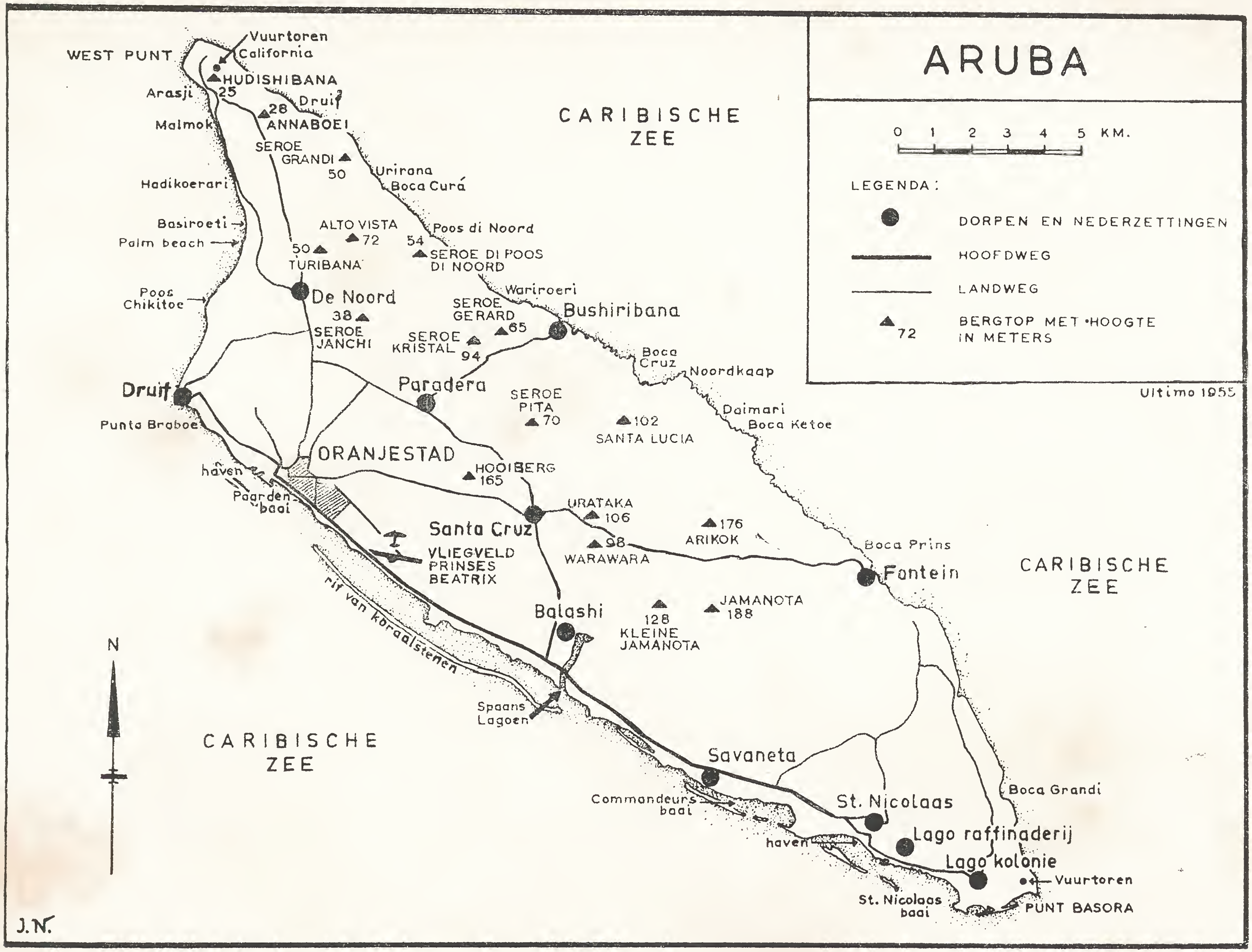
De enige boom, die hier werkelijk kaal wordt, is de flamboyant, die eens per jaar bladeren en bloemen laat vallen. De pracht en de kleur van deze enorme

bloemtrossen gaat alle beschrijving te boven. De bomen zijn fors en heerlijk om onder te zitten in de koele schaduw.

Och er is nog veel meer. Orchideeën bloeien zo maar in het wild en al de mooie bloemen van de cactusplanten, die je kunt bewonderen als je wandelt. Helaas ontbreekt mij de tijd, maar ik zou over dit onderwerp wel uren kunnen praten.

U ziet het is de moeite waard op het eiland Aruba je bloemen en planten te verzorgen. Het is waar, menig uurtje gaat er in zitten en ook menig zweetdroppeltje, maar het genot en de beloning van zoveel moois vergoeden dat dubbel en dwars.

26-7-'55

ARUBA
0 1 2 3 4 5 KM.
LEGENDA:
DORPEN EN NEDERZETTINGEN
HOOFDWEG
LANDWEG
BERGTOP MET HOOGTE IN METERS
72
Ultimo 1955
WEST PUNT
Vuurtoren California
HUDISHIBANA 25
Arasji
Druif
28 ANNABOEI
Malmok
SEROE GRANDI 50
Urirana
Boca Curá
Hadikoerari
Basiroeti
Palm beach
ALTO VISTA 72
54
Poos di Noord
50 TURIBANA
SEROE DI POOS DI NOORD
Poos Chikitoe
De Noord
38 SEROE JANCHI
Wariroeri
SEROE GERARD 65
Bushiribana
SEROE KRISTAL 94
Boca Cruz
Noordkaap
Druif
Paradera
SEROE PITA 70
102 SANTA LUCIA
Daimari
Boca Ketoe
Punta Braboe
ORANJESTAD
HOOIBERG 165
haven
Paarden baai
URATAKA 106
176 ARIKOK
Santa Cruz
98 WARAWARA
Boca Prins
VLIEGVELD PRINSES BEATRIX
Fontein
CARIBISCHE ZEE
rif van koraalstenen
Balashi
128 KLEINE JAMANOTA
JAMANOTA 188
N
Spaans Lagoen
CARIBISCHE ZEE
Savaneta
Commandeurs baai
St. Nicolaas
Boca Grandi
haven
Lago raffinaderij
Lago kolonie
Vuurtoren
St. Nicolaas baai
PUNT BASORA
J.N.

Het Ministerie van Overzeese Rijksdelen geeft in de radio rubriek 'Rijksdelen Overzee' voorlichting over deze landen.

De onderwerpen van deze rubriek liggen op het terrein van Cultuur, Historie, Economie, Staatkunde, Sociale vraagstukken en Geografie.

De hieraan verbonden correspondentieclub 'De brievenbus gaat open' biedt aan de Nederlandse jeugd gelegenheid zelf in contact te treden met de jeugd in de Overzeese Rijksdelen.

Het correspondentie adres voor de rubriek is Postbus 115, Den Haag. Telefoonnummer 183861 (toestel 271)